

Інформація про роботу круглого столу
«ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ
ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ З СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

16 травня 2017 р.

Розклад роботи та перелік учасників див. у файлі [«Програма та учасники Круглого столу»](#).

Роботу Круглого столу **відкрито доповіддю Т.В. Семигіної**, в процесі обговорення якої піднято такі питання.

Чи можна вважати, що поняття «аспірант» і «здобувач ступеня доктор філософії» є тотожними?

Чи обов'язковим є затвердження теми дисертаційного дослідження здобувача ступеня доктора філософії разом із затвердженням Вченою радою його індивідуального плану (протягом 2-х місяців з моменту зарахування на навчання)?

Яким чином відбуватиметься етична експертиза проектів дисертаційних досліджень за відсутності етичних комісій (комітетів з етики) з соціальної роботи?

Яким чином і в який термін регламентуватиметься питання діяльності Спеціалізованих рад, в яких захищатимуться дисертації слухачів програм підготовки докторів філософії?

В дискусії взяв участь С.К. Шандрук, який повідомив, що, на його думку, низка цих питань пов'язана з питанням підготовки Стандартів всіх рівнів вищої освіти. За словами директора департаменту вищої освіти МОН на сьогодні низка означених питань розглядається Міністерством, вони не є до кінця вирішеними. Протягом літа планується затвердження стандартів. Для кожного стандарту є кілька етапів експертиз, в тому числі громадське обговорення. Стандарт підготовки бакалавра соціальної роботи пройшов громадське обговорення і процедури експертиз, очікується його затвердження. Проект стандарту освітньої підготовки магістра соціальної роботи розроблений, його громадське обговорення почнеться після розміщення на сайті МОН.

Міністерство підготувало типову форму всіх освітніх програм; 23 травня вийдуть рекомендації щодо розроблення стандартів докторів філософії, зокрема, стосовно наукової частини. Передбачається, що МОН делегує повноваження з розробки паспорта наукової спеціальності НМК. Для захисту дисертацій докторів філософії планується створення одноразових рад.

В процесі **обговорення доповіді О.Г. Карагодіної** висловлено такі думки.

Не варто прагнути абсолютної уніфікації програм підготовки докторів філософії, оскільки програми різних кафедр відображають їхню історію, унікальність і наявність різних шкіл та підходів в соціальній роботі як науці та навчальній спеціальності.

Розвиток програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи, зокрема, питання про методологію досліджень в соціальній роботі асоційоване зі змістом паспорта наукової спеціальності, який має обговорюватись у широкому колі представників кафедр (шкіл) соціальної роботи.

Нагальною проблемою діяльності значної частки кафедр – ліцензіатів є збереження окремого напрямку підготовки «Соціальна педагогіка», оскільки приєднання соціальної педагогіки до напрямку «Соціальна робота» є штучним.

На думку представників МОН, «відновлення» соціальної педагогіки як окремого напрямку підготовки є економічно не обґрунтованим.

В процесі **обговорення доповіді О.В. Чуйко**, зокрема, висловлено такі думки:

Вдалою є ідея КНУ ім. Тараса Шевченка пропонувати слухачам програм підготовки докторів філософії вибіркові дисципліни, що викладаються на інших кафедрах та факультетах університету.

Питання методології досліджень з соціальної роботи потребує обговорення в колі представників кафедр. Залежно від кафедри (її «спеціалізації») в дослідженні можуть бути використані специфічні методи, відповідні предмету та завданням дослідження.

Нагальною потребою професійної спільноти є отримання можливості зареєструвати періодичні видання як «фахові» з соціальної роботи.

В процесі **обговорення доповіді О. Бойко** учасники круглого столу, зокрема, звернули увагу на таке:

У Великій Британії є система підготовки керівників докторських програм, що дозволяє забезпечувати високу якість дисертаційних досліджень і постійний професійний розвиток науковців.

На розвиток освітніх програм, визначення актуальних напрямів досліджень впливають як практики (Професійна спілка соціальних працівників), так і академічна спільнота (Асоціація Шкіл соціальної роботи).

Останній тренд в підготовці докторів філософії – розвиток т. зв. професійних докторантів, тобто здійснення дисертаційних досліджень практиками соціальної роботи.

В ході **презентації Проекту стандарту освітньої підготовки докторів філософії з соціальної роботи С.К. Шандрук** звернув увагу учасників на те, що стандарт розроблявся відповідно до рекомендацій МОН, які насправді мають характер вказівок. Відтак розробники мали використовувати певні жорсткі визначення, навіть якщо й не були зовсім з ними згодні. Також С.К. Шандрук **закликав представників кафедр** соціальної роботи ознайомитись з Проектом стандарту і надіслати свої рекомендації щодо змін або уточнень певних формулювань на адресу S.Shandruk@ukr.net Така можливість з'являється просто зараз, у зв'язку з розміщенням Проекту в матеріалах цього Круглого столу.

В процесі **обговорення презентації** учасники звернули увагу на те, стандарт освітньої підготовки доктора філософії з соціальної роботи має бути пов'язаний з паспортом наукової спеціальності «Соціальна робота». Учасники Круглого столу констатували, що цей документ є надзвичайно важливим для становлення соціальної роботи в Україні як науки, в тому числі, для розвитку освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи. Для його розробки доцільно використати наявні напрацювання, зокрема, паспорт наукової спеціальності «Соціальна психологія, психологія соціальної роботи» – з їх критичним переосмисленням.

На завершення роботи учасники Круглого столу домовились про таке:

- 1) розробити проект паспорту наукової спеціальності «Соціальна робота»;
- 2) підготувати і провести наступну зустріч представників кафедр – ліцензіатів програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи, присвячену обговоренню методології дисертаційних досліджень (орієнтовний термін – вересень 2017 року).

Ініціатори – кафедра соціальної реабілітації та соціальної педагогіки, кафедра соціальної роботи КНУ імені Тараса Шевченка; кафедра соціальної роботи та практичної психології АПСВТ.

Організатори висловлюють щире подяку всім колегам, які надали матеріали для підготовки Круглого столу, брали участь в дискусіях і продовжують спілкуватись з нами, підтримуючи ідею згуртування професійної спільноти та розвитку соціальної роботи як науки